

Dobrosława Świerczyńska

"Dowcip językowy w twórczości S.Lema", Zofia Bożek, "Zeszyty Naukowe UJ". Prace Językoznawcze z.54, Kraków 1977 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 22/2 (72), 206

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ BŁAŻEJEWski Tadeusz: Polityka i pióro. O Władysławie Kowalskim. Łódź 1978, Wyd. Łódzkie, ss. 188, zł 15,-

Książka jest popularną monografią twórczości Władysława Kowalskiego (autora powieści "W Grzmiącej"). Autor analizuje utwory pisarza w perspektywie jego światopoglądu i przekonań społeczno-politycznych. Pisarstwu Kowalskiego, sytuowanemu przez krytyków w nurcie realizmu socjalistycznego, nie poświęcono dotąd całościowego i wyczerpującego opracowania. Zwracając uwagę na ideologiczne funkcje tej twórczości, pomijano jej aspekt artystyczny. Autor próbuje wypełnić tę lukę.

BP/72/25

E. M.

/II/ BOŻEK Zofia: Dowcip językowy w twórczości S. Lema. "Zeszyty Naukowe UJ". Prace Językoznawcze z. 54. Kraków 1977, s. 319-335.

Autorka - posługując się klasyfikacją dowcipu językowego D. Buttler - omawia tę problematykę w powieściach fantastycznych Lema. Głównymi sposobami tworzenia dowcipu językowego przez pisarza są żartobliwe modyfikacje postaci wyrazów i żartobliwe neologizmy słowotwórcze i frazeologiczne. Podano liczne przykłady zmian formy graficznej i ortografii wyrazów ("doku-męty"), kontaminacji słowotwórczych ("synkretyn" - kretyn syntetyczny), różnych rodzajów neologizmów (praczłowiekiny) oraz żartobliwych frazeologizmów (od nazw urzędów - "Ministerstwo Instynktów Niższych", do tekstów literackich - "Hej przeleciał robot, wydał cichy chrobot, nowe śrubki na nim zadrżały"). Dowcip językowy Lema jest maską pozwalającą autorowi na satyryczne potraktowanie współczesnej cywilizacji, przywar i słabostek ludzkich, a nawet hipotez i metod naukowych.

BP/72/26

D. Ś.